

Digitalizarea administrației fiscale din România, pe calea cea bună. Ce măsuri așteptăm în 2021?

Material de opinie de Raluca Bâldea, Partener Serviciu Fiscal, și Monica Zips, Consultant Senior Taxe Indirecte, Deloitte România

Contextul bugetar dificil al anului 2021 nu mai permite amânări în implementarea de măsuri eficiente pentru creșterea colectării veniturilor la bugetul de stat, dat fiind faptul că mediul de afaceri va avea nevoie de stimulente și în acest an, cel puțin, pentru a depăși dificultățile financiare cauzate de pandemia de COVID-19. Accelerarea digitalizării este deja resimțită în întreaga societate pe fondul restricțiilor impuse pentru limitarea răspândirii virusului, inclusiv în administrația publică. Această evoluție face posibil ca, la mai bine de 15 ani de la inițierea fișierului standard internațional de control pentru operatorii economici (SAF-T) de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), acesta să devină funcțional și în România.

Procesul de digitalizare a administrației fiscale din țara noastră a trenat în ultimii ani, însă acesta a fost reluat pe parcursul anului 2020. Potrivit declarațiilor oficiale de la momentul respectiv, sistemul SAF-T ar fi trebuit să înceapă să funcționeze în România la sfârșitul anului 2020, însă, conform comunicatului de presă publicat recent pe site-ul Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF), acesta va fi finalizat în luna iulie 2021.

Creșterea gradului de colectare a taxelor este absolut necesară în condițiile în care țara noastră este pe penultimul loc în UE (după Irlanda) în funcție de ponderea veniturilor fiscale în PIB, cu mai puțin de 27% din PIB în 2019, față de o medie europeană de peste 40% din PIB. De-a lungul timpului, s-a demonstrat faptul că modificările de taxe nu au efectele scontate în sensul creșterii gradului de colectare a veniturilor la buget și reducerii evaziunii fiscale, atât timp cât acestea nu sunt însoțite de informatizarea și digitalizarea administrației fiscale.

Beneficii atât pentru contribuabili, cât și pentru ANAF

Țara noastră se află, de mai mulți ani, pe locuri codage în UE la digitalizare și colectarea taxei pe valoarea adăugată (TVA), potrivit studiilor realizate de Comisia Europeană. Deficitul de încasare la TVA în România (diferența dintre veniturile din TVA preconizate și cele încasate efectiv) s-a situat la 33,8% în 2018, iar pentru 2020 este estimat să se adâncească la 37,4% pe fondul blocajelor cauzate de pandemie, potrivit celui mai recent raport publicat de Comisia Europeană.

Având în vedere experiența țărilor vecine, introducerea sistemului SAF-T ar putea determina scăderea deficitului de încasare la TVA, demonstrându-se a fi benefic atât pentru contribuabili (procedura de control fiscal va fi mai puțin îngreunată, pregătirea datelor esențiale pentru declarare și control va fi automatizată, rambursarea de TVA va fi posibilă într-un timp mai scurt, diminuarea concurenței neloiale etc.), cât și pentru administrația fiscală (va avea acces permanent la toate operațiunile efectuate de către contribuabili, evaziunea fiscală se va reduce datorită identificării mai rapide a tranzacțiilor care prezintă un risc ridicat de fraudă etc.).

Așadar, analizând impactul generat de implementarea acestui sistem în economiile altor state, introducerea SAF-T poate fi considerată un prim pas în digitalizarea sistemului fiscal din România, care va duce la creșterea veniturilor la bugetul de stat, prin extinderea gradului de colectare și diminuarea deficitului de încasare la TVA. Cu toate acestea, efectele implementării noului sistem se vor resimți abia în anii care urmează.

Sisteme complementare cu SAF-T, implementate cu succes de alte state

Sistemul SAF-T a contribuit, incontestabil, la succesul unei mai bune colectări a taxelor în ultimii ani în statele în care a fost implementat (de exemplu Polonia), însă acesta nu a fost singurul instrument utilizat pentru îmbunătățirea situației finanțelor publice. Mai multe state membre ale UE utilizează în prezent raportarea electronică a unor documente, realizează controale fiscale online și au în funcțiune casele de marcat cu jurnal electronic. Trecerea

acestor proceduri administrativ-fiscale în mediul online duce la creșterea gradului de încredere reciprocă dintre administrația fiscală și contribuabili, asigurându-se un nivel ridicat de transparență între părți, precum și simplificarea procesului birocratic de pregătire a documentelor necesare în cadrul unui control fiscal.

În concluzie, ținând cont de faptul că țara noastră are nevoie de încasări mai mari la buget, în general, și cu atât mai mult în anii care urmează, și, în plus, se află în vizorul Comisiei Europene din cauza deficitului ridicat de colectare a TVA, autoritățile din domeniu trebuie să intensifice dezvoltarea infrastructurii administrației fiscale prin digitalizare.